

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

(Lovforslaget (nr. 3) findes i tillæg A. 000, fremsættelsen i tidenden sp. 86).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 4, 5 og 6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser m. v.).

(Lovforslaget (nr. 4) findes i tillæg A. sp. 113, fremsættelsen i tidenden sp. 86).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

(Lovforslaget (nr. 5) findes i tillæg A. sp. 107, fremsættelsen i tidenden sp. 86).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Forhøjelse af beløb til personlige fornødenheder).

(Lovforslaget (nr. 6) findes i tillæg A. sp. 121, fremsættelsen i tidenden sp. 86).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Niels Mørk: De forhøjelser af pensionerne, af de særlige tillæg til invalidepensionisterne og af beløbet til pensionisterne på alders- og plejehjem, som de foreliggende fire lovforslag indeholder, kan mit parti tiltræde. Det samme gælder den foreslåede lempelse i dispensationsbestemmelserne vedrørende førtidspension. Socialforskningsinstituttets aldersundersøgelse viser, at der er et stort behov for også at kunne tage sociale årsager ind i det kriterium, der er afgørende for, om der kan tildeles pension fra det 60. år. Efter denne undersøgelse har man gjort op, at der faktisk findes mellem 6.000 og 7.000 tilfælde pr. år, som burde søge tidlig pension. Så kan man selvfølgelig spørge: hvorfor er det så kun halvdelen, der søger? Når man ved, at det er yderst sjældent, at borgeren selv tager initiativet,

at det som regel er lægen, sygekassen, arbejdsløsheds-kassen eller socialkontoret, er årsagen hertil sikkert manglende information, manglende kendskab til denne som til andre love. Jeg har indtryk af, at når det drejer sig om vore broderlande, Sverige og Norge, så er de noget længere fremme med hensyn til at give borgerne en almindelig information om den sociale lovgivning; men det er måske et af de spørgsmål, vi kan undersøge nærmere i det kommende folketingsudvalg.

Jeg kan som sagt anbefale lovforslagene til en velvillig og en hurtig behandling, det sidste af hensyn til kommunernes forestående budgetlægninger.

Søren Andersen: De lovforslag, som vi behandler her, rummer jo det fælles træk, at man indkalkulerer de tillæg, man gav i foråret, med udgangspunkt i lavtlønstillægget efter overenskomstforhandlingerne, indkalkulerer dette og de lavtlønstillæg, som vil komme i det kommende år. Der er jo allerede principielt taget stilling hertil; disse love og deres ydelser er jo udtryk for et eksistensgrundlag, og det er naturligt, at det forhøjes i takt med lønudviklingen her i landet.

Jeg skal derfor anbefale, at vi foretager denne indkalkulering.

Dernæst rummer denne lovgivning et andet problem: at udvide den mulighed, der hidtil har været for kommunalbestyrelsen med godkendelse af et centralt udvalg til at kunne give folkepension ved 60 års alderen med udgangspunkt i sygdom. Det ses ikke af lovforslaget, efter hvilke retningslinjer man vil administrere. Jeg må sige, at jeg er i og for sig tilhænger af, selv om jeg nok kan se, at det også volder vanskeligheder rent administrativt, at man i fremtiden som tidligere bliver i stand til at få invalidepension også i intervallet fra 60 til 67 år. Det er man jo i dag kun i sværere tilfælde, for det er jo nok sådan, at lovforslaget skal ses i lys af den indskrænkning, der skete, da vi sidst lavede invalidepension på nævnte område. Jeg tror, der er noget her, som vi rent sagligt skal se på og vurdere i det udvalg, der måtte blive nedsat. Jeg er i hvert tilfælde positivt indstillet på, at vi skaber de bedst mulige og rimeligst mulige forhold her.

[Søren Andersen.]

Lovforslaget rummer også dette, at en del af betalingen skal finde sted derved, at arbejdsgiverbidraget til invalideforsikringsfonden forhøjes fra 14 kr. 25 øre til 21 kr. — i samlet pengebeløb en forhøjelse på 8,5 mill. kr. Der er ikke sket nogen ajourføring i en halv snes år. Det er ikke noget voldsomt beløb, men man kan måske sige, at det ikke absolut er et psykologisk velvalgt tidspunkt at gøre det. Vil ministeren sige, at det kun er efter hans mening en dråbe — det er jo ikke sikkert, han vil bruge det udtryk — så er det alligevel en dråbe på et tidspunkt, da erhvervene har mange vanskeligheder, har stigende omkostninger på alle områder. Derfor kan også dråben være noget betænkelig.

Men jeg skal slutte, idet jeg anbefaler, at vi ser velvilligt på lovforslaget i et udvalg, med at sige, at det er jo et område, hvor det er det saglige, der tæller; det drejer sig om at skabe mest mulig trykthed for de mennesker, der i forbindelse med denne lovgivning har behov for det, og hertil tjener jo det foreliggende lovforslag. Vi vil fra mit partis side gå ind i en velvillig behandling.

Clara Munck: De fire lovforslag, vi her behandler under ét, omhandler jo for så vidt de samme sikringer, nemlig dette, at vi fører vores grundpensioner à jour med den udvikling, vi kender. Der er enkeltheder i de forskellige lovforslag, vi gerne lige vil nævne, men jeg vil godt generelt sige, at det, der sker her, er jo, som ministeren også har gjort opmærksom på, at vi forhøjer grundpensionen sådan, at der ydes kompensation også til pensionisterne for de lønforbedringer, der sker i den indeværende overenskomstperiode. Når jeg nævner det, er det, fordi der altså ikke ved den ændring i de forskellige love, der nu foreslås, sker noget vedrørende selve dækningsprocenten. Det er jo en ting, vi ofte har drøftet, om vore grundpensioner ligger på en sådan højde, at de egentlig svarer til den almindelige velstandsudvikling, og her kommer man altså ikke med en forhøjelse af selve dækningsprocenten; jeg tror, det er noget, vi nu bør se nærmere på i udvalgsarbejdet. Jeg vil i hvert fald gerne have oplyst, hvorledes dækningsprocenten er efter den ændring, der er sket i lønsituationen.

Med hensyn til forslaget om folkepensionen gives der jo nu adgang til, at pension kan ydes allerede fra det 60. år, og i betragtning af, at vi vedrørende invalidepensionen jo har været enige om, at den kan ikke indrømmes, når man er fyldt 60 år, fordi det også dér er svært at bedømme selve erhvervsevnen, finder vi det rigtigt, at vi over folkepensionsloven kan dispensere.

Der er også noget nyt i dette lovforslag, nemlig at den afgørelse, der træffes af kommunalbestyrelsen, træffes på et andet grundlag end tidligere, og at afgørelsen kan indankes. Vi har ikke noget at sige til principperne i dette, men jeg vil da gerne i forbindelse med dette lovforslag og lovforslaget om pension og hjælp til enker sige, at vi er lidt forbavsede over, at det skal koste så meget at kunne indanke disse sager; jeg ser, at ministeren i bemærkningerne gør op, at det bliver 1 million om året, når der er gået 10 år, til udbygning af ankeinstansen, og i betragtning af, at det er samme udvalg, vi kender i dag, hvor sygekassedirektøren er formand, og hvor der er en læge og en kommunalkyndig som medlemmer, så har det altså undret os, og det vil vi gerne høre lidt mere om; ellers risikerer vi jo, næste gang vi drøfter administration, at man vil sige, at de konservative er gået ind for en forhøjelse af administrationsudgifterne. Vi undrer os over forhøjelsen her, men vi vil altså komme tilbage til det.

Vedrørende invalidepensionisterne gælder det samme, som jeg har sagt, at de forhøjelser, der her sker, er i overensstemmelse med, hvad vi har givet tilslutning til, men jeg vil gerne ligesom hr. Søren Andersen lige rejse spørgsmålet om arbejdsgivernes bidrag; dér plejer socialministeren jo at oplyse os om, at han har forhandlet, men her fremgår det kun, at man forhøjer arbejdsgiverbidraget fra 14 kr. 25 øre pr. helårsbeskæftiget arbejder til 21 kr., og så siger man, at det er i overensstemmelse med den almindelige pristalsudvikling; det undrer os lidt, og vi vil gerne høre lidt mere om dette.

I spørgsmålet om pension og hjælp til enker er vi enige, og vi er altså også enige i her, at man indfører en ankeinstans, som vi vil komme lidt tilbage til.

Vedrørende lovforslag nr. 6 vil jeg sige,

[Clara Munck.]

at det har jeg altså haft svært ved at forstå. Jeg kan godt forstå, at vi skal forhøje lomme- pengebeløbet for folke- og invalidepensionister, der har ophold på hjem, men når vi nu lige har behandlet lovforslaget om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister (lovforslag nr. 2), hvor vi i § 11 netop udtrykkeligt anfører, at pensionister, der er optaget på alderdomshjem, plejehjem osv., skal have udbetalt den ydelse, der nu også står anført her i lovforslag nr. 6, så vil jeg gerne høre, om dette lovforslag ikke er overflødigt. Lov nr. 449 af 21. december 1965 var jo en lille ændring i satsen, som var gældende for de forskellige grupper, vi i dag beskæftiger os med. Nu går spørgsmålet om dette rådighedsbeløb for pensionister med ophold på hjem jo ind, som det har været før, i det helt nye forslag om omsorg for folke- og invalidepensionister, og jeg mener altså, at dette lovforslag er overflødigt; det er helt overensstemmende med det, der står i § 11 i det lovforslag om omsorg for pensionister, vi lige har behandlet, men det kan vi jo også se på i udvalget.

Vi for vort vedkommende går altså ind for de ændringer, der er foreslået, men jeg vil gerne sige, at når jeg nævnte spørgsmålet om dækningsprocenten, er det, fordi vi ikke mener, at vi kan blive stående ved kun at foretage sådanne småændringer i grundpensionerne. Jeg stiller ikke noget forslag, men jeg vil gerne lige understrege, at vi i vor gruppe har hæftet os ved, at statsministeren i åbningstalen gjorde opmærksom på, at det udvalg, man har nedsat fra regeringens side, der beskæftiger sig med fradragsreglerne på pensionsområdet, ville slutte arbejdet i denne folketings-samling. Vi vil gerne høre, om socialministeren kan sige mere om, hvornår der foreligger et materiale, og vi vil gerne vide, om dette materiale kommer til folketinget eller man betragter dette udvalgsarbejde som noget, der kun vedrører regeringen. Når jeg spørger om det, er det, fordi statsministeren tilføjede, at så ville regeringen gøre sig overvejelser med hensyn til, om der skulle ske ændringer. Vi har også hæftet os ved, at socialministeren på torsdag vil give os en redegørelse for regeringens syn på de fremtidige pensionsvilkår, og når vi har gjort disse ting op, vil vi komme

tilbage til spørgsmålet. Men jeg vil dog erindre om, at da vi gennemførte loven om fuld folkepension, gjorde vi allerede i maj 1964 fra venstres og det konservative folkepartis side opmærksom på, at vi stemte for lovforslaget, fordi man anser det for givet, at pensionstillægget i løbet af få år må indarbejdes i folkepensionens grundbeløb, og her vil da alle nedslagsregler definitivt kunne fjernes. Jeg siger dette, fordi man ikke skal tro, vi har glemt det; vi går ind for disse forbedringer, og vi står åben over for spørgsmålet om grundpensionens forbedring i det hele taget.

Chr. Madsen: Sidst vi talte om forhøjelse af de offentlige pensioner, stod der i bemærkningerne til lovforslaget, at hvis man forhøjede pensionerne med 3,2 pct., så ville man give dækning for overenskomststigningen i periodens første år. Dengang stod der, at disse 3,2 pct. var beregnet ud fra et skøn, og at der i beregningerne var set bort fra skattevirkningerne for de pensionister, der kun havde pensionen at leve af. I lovforslaget denne gang står der, at pensionerne skal forhøjes med 2,2 pct., også medregnet skattevirkningerne; denne gang står der ikke noget om, at denne procent er en skønsberegning.

Vi for vort vedkommende er meget utrygge med hensyn til disse procenter. Vi kan ikke finde ud af, hvordan disse procenter er beregnet, og vi tror simpelt hen ikke på, at de er beregnet ud fra nogenlunde ordentlige tal, sådan at man kan sige, at den stigning, overenskomsterne medførte i første år af overenskomstperioden, har man fået dækning for, og at de 2,2 pct., som man nu siger er tilstrækkelig dækning for den anden del af perioden, holder. Vi mangler nogle tal, og vi mangler også, at pensionisternes organisationer udøver en vis pression over for de forskellige politiske partier herinde og fortæller os noget om, hvordan de ser på, hvor meget de skal have i forhold til, hvad der er foregået på det private arbejdsmarked. Når jeg siger det, så er vi velkendt med, at når overenskomstforhandlingerne er overstået — og lad mig lige indskyde den bemærkning, at overenskomstforhandlinger nu om dage er jo egentlig ikke overenskomstforhandlinger, det er indkomstforhandlinger, som kommer

[Chr. Madsen.]

til at dække hele landet, næsten alle samfundsgrupper — når disse overenskomstforhandlinger mellem LO og Arbejdsgiverforeningen er overstået, så kommer hele landet, næsten alle samfundsgrupper, og sammenligner og siger: vi skal have så og så meget mere. Landbruget kommer med beregninger for, hvor meget de skal have mere i statsstøtte; de beregninger er nogenlunde konstante. Tjenestemændene kommer med beregninger for, hvor meget de skal have i efterslæb, og de er også meget kontante; de ved nøjagtig, hvilke portioner de skal have, for at de kan få erstatning, kan man sige, for det, der er foregået mellem arbejdsmarkedets parter under en overenskomstforhandling.

Pensionisternes organisationer foretager sig ikke noget i samme retning. De laver ikke beregninger, skønt de har lige så meget ret til at lave sådanne beregninger, som alle andre har, og burde gøre det, sådan at man herinde i folketinget kunne se disse beregninger og se, hvad man mener pensionerne skal forhøjes med i procenter, for at man kan komme på lige fod med de øvrige samfundsgrupper her i landet, der har fået indtægtsforhøjelser enten på den ene eller den anden måde. Men det gør pensionisternes organisationer ikke; de går antagelig ud fra, at de politiske partier i folketinget repræsenterer dem på dette område og vil sørge for, at de får nøjagtig de procenter, der nu engang er nødvendige, for at de kan komme på lige fod med de øvrige samfundsgrupper. Dér tror jeg nu nok at pensionistorganisationerne forregner sig. Jeg sagde før, at vi mangler et tal, og jeg har sagt tidligere, at hver gang vi skal forhøje disse pensioner, så mangler vi et tal; vi kan ikke finde ud af: hvordan ligger disse pensioner nøjagtigt i forhold til andre samfundsgrupperes indtægter?

Fru Clara Munck var inde på dækningsprocenten, og denne dækningsprocent har jeg omtalt mange, mange gange. Dækningsprocenten er jo den procent, som vi i henhold til en international overenskomst skal yde; bestemmelsen går ud på, at mindstepensionen her i vort land bør være 40 pct. af en bestemt angivet arbejders indkomst. Det er altså en konvention, vi har underskrevet, og vi har ved tidligere lejligheder

diskuteret, om pensionen nu ligger på den højde, men har ikke kunnet finde ud af, hvad man skulle gå ud fra, hvordan man skulle lave disse beregninger, og som følge deraf står vi altså også på dette område meget svagt; jeg har i parentes bemærket hørt, at ministeriet har en hel del kvaler med at fortælle de internationale organisationer, at vi er oppe på de 40 pct., og at vi er over de 40 pct. Jeg ved ikke noget bestemt om, hvordan kvalerne ligger for Danmark, og hvordan beregningerne laves, men jeg har som sagt hørt, at der er noget om, at man har lidt kvaler med de internationale organisationer; men vi kommer nødvendigvis til på et eller andet tidspunkt at finde ud af, hvordan disse beregninger skal foretages. Man har gjort det én gang; kun én gang, så vidt jeg ved, har man taget disse beregninger op til behandling og styret et lovforslag efter, at kravet om denne mindsteprocent skulle opfyldes.

I 1964 gennemførte vi loven om ændring i lov om invalide- og folkepension. (Om folkepension uden indtægtsregulering og om pensionstillæg m. v.), og der stod da i bemærkningerne til det den 29. januar 1964 fremsatte lovforslag:

„Man skal endvidere pege på, at foretagne beregninger viser, at folkepensionen i de senere år er saktet bagud i forhold til lønningerne. Medens folkepensionen for et ægtepar i hovedstaden for 5 år siden“

— det må altså blive i 1959 —

„udgjorde 44,2 pct. af den gennemsnitlige årsløn for alle arbejdere, er den samme procentdel efter den seneste beregning dalet til 40,2“.

Det var altså i 1964, da var man 0,2 pct. over mindstenormen. Jeg vil tro, at hvis man lavede samme beregninger i dag og sammenlignede dem med den aktuelle indkomst og brugte den gennemsnitlige årsløn for alle arbejdere, så ville pensionen for ægtepar i København vise sig at være ikke 40,2, men 40,0. Vi kommer vel til at beskæftige os med det i udvalget og få nogle beregninger over, hvordan det ligger med denne dækningsprocent, og hvordan folkepensionen er i forhold til de øvrige indtægter her i landet. Det er nødvendigt for os, at vi får disse tal, disse sammenligningstal;

[Chr. Madsen.]

ellers er der ingen her i folketinget, der ved noget som helst om, om folkepensionen nu følger med i den velstandsstigning, der er.

Jeg har som sagt mange gange anmodet om, at vi fik disse tal som bilag til et lovforslag, før man gik til forhandlingerne, sådan at man kunne se, hvad sagen egentlig drejede sig om. Nu sagde man som sagt, da vi sidst talte om forhøjelser, at 3,2 pct. var tilstrækkeligt til at dække overenskomststigningerne i det første år, det vil altså sige i 1967. Den anden dag fik vi en beretning fra det økonomiske råd, hvori der står, at lønstigningen i Danmark i 1967 var på tolv komma nogle procent; altså, lønstigningerne i Danmark var på tolv komma nogle procent. Man regner med, at lønstigningerne i 1968 — altså overenskomstens andet år — bliver omkring 10-11 pct.; men her sidder vi altså og forhandler om, at folkepensionerne kun skal forhøjes med 2,2 pct. Der er noget ulogisk i dette; der er noget, der er galt ved de beregninger, der foretages, og når vi skal styre vor forhandling herefter, og når vi skal vedtage — og vedtage ud fra ordentlige betragtninger — at folkepensionen skal forhøjes med så og så meget i forhold til overenskomststigningerne og i forhold til det, overenskomsterne giver i andet år af perioden, så må vi også have at vide, om de beregninger nu er rigtige, som her bliver forelagt os. Selv om udgifterne til pensionerne her i landet stiger — det gør de jo, det skal de jo gøre, når man er i den situation, vi er i — så tror vi altså ikke på, at pensionsudgifterne stiger tilstrækkelig hurtigt, altså med andre ord, at pensionisterne deltager i den velstandsstigning, der er, men vi vil komme tilbage til disse beregningsproblemer i udvalget.

Der står ikke noget i lovforslagene om, at man skal forhøje pensionstillæggene. De blev forhøjet den 1. april efter loven, der blev vedtaget i 1964, og efter de bestemmelser, der var deri, men dengang man gennemførte denne lov, havde man det mål, at pensionstillægget skulle bruges til at give

de pensionister, der kun havde pensionen at leve af, mulighed for forhøjelse, så de kunne følge med. Jeg synes, det var rimeligt, om man allerede på nuværende tidspunkt begyndte at beskæftige sig noget mere energisk med dette, sådan at man ikke kom til at stå med alt for stort et efterslæb i 1970, hvor som bekendt folkepensionen skal udbetales til alle, uanset hvilken indtægt de har.

Lommepengene er der blevet talt om. Jeg vil bare understrege, at man bør vel se på disse lommepege og sørge for, at de unge på institutionerne har muligheder for at få et større lommepegebeløb, end de ældre får. Jeg har den opfattelse, at der må være betydelig forskel på de økonomiske krav, den unge på en institution stiller, og de krav, den ældre stiller.

Det er en god bestemmelse, at man skal have mulighed for at anke med hensyn til dispensation til at opnå folkepension før aldersgrænsen. Der er ikke foreslået ret mange ændringer i selve loven, der står bare, at der er en mulighed for at anke. Det er en god ting, at man har mulighed for at anke, men jeg vil ikke håbe, at det kommer til at foregå med samme langsommelighed, som det ofte foregår, når man anker til invalideforsikringsretten. Og i denne forbindelse vil jeg gerne spørge ministeren, om der er mulighed for at give oplysning om, hvordan det går med alle de skemaer, der ligger i invalideforsikringsretten om forhøjelse af pensioner osv. Der har jo været en flaskehals i mange år. Er der en lettelse at spore, vil det kunne gå hurtigere nu med de anker, der sendes ind til invalideforsikringsretten?

Ellers har jeg ikke bemærkninger. Vi er naturligvis indstillet på at fremme lovforslaget i udvalget, og vi regner med, at vi kan få tilstrækkelig oplysning om de rejste spørgsmål.

Grethe Philip: Fælles for de her behandlede lovforslag kan jeg sige, at vi kan tilslutte os den foreslåede indregning af de

[Grethe Philip.]

midlertidige tillæg i grundbeløbet og ser med velvilje på de foreslåede yderligere forhøjelser i fortsættelse af vor tidligere stillingtagen til lignende forhøjelser i pensionerne, en stillingtagen, som jo er baseret på den tanke, at vi finder, at pensionisterne skal have deres andel i den almindelige velstandsstigning.

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension omfatter en lempeligere adgang, hvad alder angår, til at opnå indtægtsreguleret folkepension. Der skal, som det allerede er blevet nævnt, nu kunne gives dispensation allerede ved 60 års alderen, ikke alene hvor det drejer sig om egentlig sygdom, men også af sociale årsager. Jeg forstår, at man nu, ligesom man tidligere har været inde på det i enkepensionsloven, også skal kunne give folkepension, hvor der foreligger udslidthed, eller hvor den pågældende på grund af alderdom, måske kombineret med lettere sygdom, i realiteten ikke har nogen muligheder for at få beskæftigelse. Vi ved jo, at blandt de mennesker, vi har opført i vor statistik som arbejdsløse, findes der en del ældre, som i realiteten er afskåret fra at få arbejde på grund af denne kombination af en høj alder og den stivhed, der følger med også i tilpasningsevne til nye forhold, ofte kombineret med noget, der egentlig ikke kan betegnes som sygdom, men som alligevel er en begyndende svækkelse, og jeg forstår, at det er dem, man nu vil komme til hjælp.

Jeg vil gerne i almindelighed sige, at jeg tror, det er nødvendigt, at vi i hvert fald et langt stykke tid fremover beholder den forholdsvis høje adgangsalder på 67 år som en generel bestemmelse. Navnlig med den aldersfordeling, vi får i de kommende år, er det helt nødvendigt, at vi sikrer os, at de ældre mennesker stort set forbliver på arbejdsmarkedet så længe det er dem muligt. Men skal vi holde fast på den høje generelle aldersgrænse, er det også helt nødvendigt, at vi har nogenlunde lempelige dispensationsregler. Jeg tror, de i visse tilfælde har været alt for strenge. Vi ved jo, at det er ikke lige let, om man står i et molerleje eller man sidder på en kontorstol, at blive ved at arbejde højt op i 60'erne. Jeg ser altså med stor sympati på denne lettere adgang til dispensation.

Jeg er også tilfreds med, at der nu indføres adgang til at indbringe en sag, der er afslået af de kommunale myndigheder, for en højere myndighed. Jeg ser, at man foreslår, at den skal kunne indbringes for stk. 4-udvalget som centralinstans. Jeg ser godt, at der er meget, der taler for det. Der kunne måske også være noget, der talte for, at man havde en amtsvis ankeinstans. Det er måske noget, vi kan drøfte i udvalget.

Jeg er så meget desto mere glad for det, som jeg har et indtryk af, at man ude i kommunerne ser noget forskelligt på disse spørgsmål, og at man derfor har en forskellig praksis, som ikke kan være rimelig; men igen vil jeg sige her i fortsættelse af det, vi var inde på ved behandlingen af det tidligere lovforslag om omsorg, at det er jo ikke bare et spørgsmål om, hvordan reglerne er udformet, men også et spørgsmål om, hvad der er tradition, og et spørgsmål om, hvad folk ude omkring kender til reglerne. Jeg tror, at også dér har vi brug for et oplysningsarbejde, så mennesker ude i områder, hvor man traditionelt overhovedet ikke overvejer, om man skal indsende ansøgning om dispensation, bliver klar over, at nu er dispensationsreglerne udvidet.

Må jeg til slut lige antyde et problem, som jeg ikke ønsker at tage stilling til, men som jeg alligevel synes det kan være rimeligt at nævne i denne forbindelse. Jo mere vi udvider dispensationsreglerne for adgang til at få folkepension, jo mere rimeligt bliver det vel også at overveje, om vi stadig væk fremover skal have forskellen mellem mænd og kvinder, hvor det drejer sig om at få folkepension. Som sagt, jeg skal ikke tage stilling til det nu, men der ligger jo et problem dér, om det kan være rimeligt, at vi for altid skal have forskellige regler for mænd og kvinder, og jo mere vi udvider dispensationsreglerne, jo rimeligere kan det måske blive, at adgangsbetingelserne er de samme.

I øvrigt så skal jeg tilsige en velvillig behandling af lovforslagene.

Inger-Lise Bech Hansen: Liberalt centrums folketingsgruppe kan give tilslutning til de foreslåede forhøjelser. Den smidiggørelse, der sker, således at man kan få

[Inger-Lise Bech Hansen.]

pension fra det 60. år, når der er behov for det, er jeg personlig meget glad for.

Og så skal jeg blot knytte en lille bemærkning til forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v., hvor der står, at det er fundet rimeligt at foreslå arbejdsgiverbidraget forhøjet fra 14 kr. 25 øre til 21 kr. for hver helårsarbejder, hvilket vil betyde en forhøjelse af det samlede arbejdsgiverbidrag med 8,5 mill. kr. til 26 mill. kr. årligt. Man kunne stille det spørgsmål, om det ville være urimeligt at overveje helt at fjerne dette arbejdsgiverbidrag fra lovgivningen. Beløbet er som før nævnt kun en dråbe i havet, og arbejdsgiverne er efterhånden pålagt en lang række administrative byrder i form af ulykkesforsikringsbidrag, pensionsbidrag, sygepengebidrag, ATP m. m., hvortil nu også kommer kildeskatten. En rationalisering på dette område er egentlig påkrævet, og en begyndelse kunne jo gøres her. Synes man, at pengene skal ind, kunne man jo forhøje et af de andre bidrag lidt.

Socialministeren (Bundvad): Jeg kan igen takke samtlige ordførere for tilslutning til forslagene om at forhøje pensionerne, om ændring i adgangen til at få førtidspension og om adgangen til anke. Jeg tror, det er rigtigt, vi får ajourført pensionerne, således som vi alle sidste år gav løfte om. Det betyder jo reelt, at vi, når vi kommer frem til den 1. april, forhøjer pensionerne med 25 kr. for ægtepar og 11 kr. for enlige.

Hr. Niels Mørk nævnte, at socialforskningsingen har ment, at der er 6.000-7.000 førtidspensionister. Jeg tager det kun op, fordi det kan se ud, som om det er en officiel publikation fra socialforskningsinstituttet, der nævner dette tal, og sådan er det ikke. Det er et tal, man har ment at kunne udlæde at et materiale fra socialforskningsinstituttet, men det skønnes i det materiale, jeg har set, at i hvert fald 5.000-6.000 skulle kunne få interesse i pension tidligere end ellers.

Med hensyn til dækningsprocenten, som fru Clara Munck og hr. Chr. Madsen var inde på, for hr. Chr. Madsens vedkommende snart for 50. gang, er det ikke muligt for ministeren at offentliggøre et procenttal beregnet i forhold til et tal, han ikke kender.

Det har jeg lov at sige så klart, for man forlanger af mig, at jeg skal sætte pensionen i det forslag, vi står med her, i forhold til den løn, der udbetales på arbejdsmarkedet i øjeblikket, et tal, som vi først har om et år eller halvandet. Det kan man ikke. Man kan regne tilbage, og de kendte tal viser os, at mens ILO-konventionen siger, at vi skal have en dækningsprocent på 40, så ligger de sidst kendte tal, de sikre tal, på 45. Hvordan så de usikre tal kan vise et resultat, vil jeg gerne diskutere i udvalget, men man må forstå, at det er gætteri, fordi vi ikke kender løntallene.

Så var der spørgsmålet om arbejdsgiverbidraget. Der er spurgt, om jeg har forhandlet; det har jeg ikke. Jeg havde det valg, at jeg kunne have foreslået det forhøjet med lige så meget, som invalidepensionen var forhøjet med; så tror jeg, jeg skulle have forhøjet det med 246 pct., og det afslog jeg. Så kunne jeg have foreslået det forhøjet med lige så meget, som lønnen er forhøjet med; så skulle det have været forhøjet med, jeg tror godt 100 pct. Det afstod jeg fra, og så fandt jeg frem til den billigste løsning, der var, nemlig at forhøje efter detailpristallet. Jeg kunne ikke tænke mig, at erhvervslivet specielt vil mukke over, at man har fundet den mest lempelige løsning på det spørgsmål.

Fru Clara Munck spurgte om fradragsreglerne. Det blev i sin tid i udvalget vedtaget, at socialministeren skulle nedsætte et internt embedsmandsudvalg, som skulle komme med en udredning, der skulle give ham anledning til at komme med forslag om ændring i fradragsreglerne, og det arbejdes der med. Jeg kan sige det på den måde, at det må være naturligt, at vi finder frem til ændringer af fradragsreglerne for alle dem, der har pension, der er indtægtsreguleret, på det tidspunkt, da vi vil gennemføre den fulde folkepension. På det tidspunkt må vi have indført nye fradragsregler for den gruppe, der er under de 67 år. Det arbejdes der som sagt med.

Med hensyn til hr. Chr. Madsens påstand om, at kontaktudvalget, pensionisternes egen organisation, ikke fungerer tilfredsstillende og efter hans opfattelse ikke er pressionsgruppe nok, må det jo stå for hans regning. Jeg kan sige, at for hver faglig overenskomstssituations afslutning har der i social-

[Socialministeren.]

ministeriet været forhandlet med kontaktorganisationen, som er kommet med sine ønsker og beregninger ud fra, hvad de mener at arbejdsmarkedets resultat skulle give dem adgang til, og med det som baggrund har man diskuteret sig frem til nogle tal, som vi i socialministeriet mener giver den dækning, der er forsvarlig i forhold til lønfremgangen. Det er det, vi foreslår nu med 2,2 pct. for det andet år. Jeg tør altså ikke påstå, at kontaktudvalget ikke udøver en vis pression, men det er i hvert fald til at forhandle med og komme til et forstandigt resultat med til fordel for deres medlemmer.

Hr. Chr. Madsen spurgte, hvordan det gik i invalideforsikringsretten med hensyn til antallet af sager. Forholdet var jo det, at da vi fik den nye pensionslov, fik vi en pukkel på 35.000 sager, det antal, som søgte den højeste pension, det nye begreb i den nye lov. Det har taget tid at komme igennem alle disse mange ansøgninger, bl. a. fordi det ofte var forbundet med lægeundersøgelser og måske også hospitalsindlæggelser, men jeg kan sige, at sidst jeg er stødt på problemet for ganske kort tid siden, var der kun nogle få hundrede sager tilbage i bunken, og derpå glider vi over i normale tilstande.

Fru Inger-Lise Bech Hansen var inde på, at vi skulle ophæve arbejdsgiverbidraget. Ja, det er jo 25 mill. kr. Hvis man vil spare på det ene sted til fordel for arbejdsgiverne, må man vel også foreslå, hvor man så vil tage pengene. Jeg ved ikke, om man mener, det så skal være et andet sted. Når arbejdsgiverne yder bidrag til invalidepensionen, er det jo ud fra den interesse, man må kunne sige at arbejdsgiverne har i at bidrage til, at sikkerheden på arbejdsmarkedet er den størst mulige. Derfor er der et arbejdsgiverbidrag. Jeg kan ikke i øjeblikket foreslå at hente de 25 mill. kr. andre steder.

Chr. Madsen: Socialministeren sagde, at jeg skulle have udtalt noget om, at pensionistorganisationerne ikke fungerede tilfredsstillende. Det har jeg ikke gjort. Hvis de ikke fungerer tilfredsstillende, bliver det pensionisternes sag at få dem til at fungere på en anden måde. Jeg har sagt, at vi mangler tal fra pensionisternes organisationer,

som vi gerne vil have, når vi står over for at skulle arbejde med og vedtage lovforslag af denne art, at pensionisterne altså med andre ord selv skulle optræde som pressionsgruppe med deres tal og argumenter for, hvor høj folkepensionen skulle være.

Ministerens siger videre, at der ikke kan findes tal til sammenligning med 40 pct., men alligevel har man fundet tal, der giver 45 pct. efter den sidste beregning. Jeg forlanger ikke noget umuligt af ministeren, men nu her før den 1. oktober, hvor ministeriet sender tabeller ud, under hensyn til, at der som regel i den første del af folketingsåret kommer en lang række sociale lovforslag, kunne ministeren godt skrive, at når man har til hensigt at forhøje folkepensionen med så og så mange procent, så står den i det og det forhold til den årsindkomst, som på det tidspunkt — før den 1. oktober — er opgjort af Arbejdsgiverforeningen. Det er de tal, vi har og kan bruge.

Ministerens kunne jo godt gøre nu, som han gjorde i 1964, fortælle os lidt om, hvordan dækningsprocenten er for et københavnsk ægtepar i forhold til gennemsnitslønnen for arbejderne her i landet. Det kunne jo godt have været anført også i bemærkningerne til dette lovforslag, som det blev anført i bemærkningerne til lovforslaget i 1964. Hvis man gjorde sig det til en vane, hver gang man havde et lovforslag om pensionernes forhøjelse, at man foretog en simpel beregning, der viste, at nu står pensionerne i det og det forhold til den sidst kendte årlige indkomst for lønarbejderne i almindelighed, så vidste vi noget om, hvordan dækningsprocenten svingede, om det var i stigende eller det var i faldende retning. Det ved vi ikke ret meget om nu, og derfor er det svært for os at tage stilling til, om 3,2 pct.s og 2,2 pct.s forhøjelse eller en hvilken som helst anden forhøjelse er rimelig og rigtig.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Jeg foreslår, at de 4 lovforslag henvises til det udvalg,

[Første næstformand.]

tinget har besluttet at nedsætte angående forslag til lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om krigs-ulykkesforsikringsrente til enker efter visse fiskere. (Forhøjelse af renten).

(Lovforslaget (nr. 7) findes i tillæg A. sp. 125, fremsættelsen i tidenden sp. 89).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Bomholt: I den lov om krigsulykkesforsikring for søfarende, der fremkom umiddelbart efter krigen, var der visse brist. Søfolk og fiskere blev ikke klart ligestillet. Søfolks enker fik adgang til pension, fiskerenker ikke. En sådan forskelsbehandling havde en bestemt årsag, den nemlig, at fiskernes organisationer på de ulykkesramte hjemms vegne foretrak kapitalerstatning én gang for alle fremfor et årligt beløb.

I min periode som socialminister blev forholdet rettet op. Der var fra alle sider i tinget enighed om, at de to enkegrupper skulle ligestilles. Også fiskerenkerne fik pristalsregulering i henhold til enkepensionslovens regler, og man gik ud fra, at ligestillingen dermed var sikret. Det var den imidlertid ikke. Der er i den almindelige enkepensionslov gennemført visse forbedringer, som ikke er kommet fiskerenkerne til gode. Jeg rejste derfor sagen i en spørgetid i folketingsåret 1966-67. Ved en af de modtagelser, jeg har haft i Esbjerg siden 1940, kom nogle fiskerenker til mig, og de redegjorde på nøgtern og saglig vis for den forskelsbehandling, de var udsat for.

Nu rettes fejlen, og jeg takker socialministeren for det foreliggende lovforslag. Det varer rigelig længe, inden retfærdigheden banker på døren; det skulle være muligt både at stramme økonomien som helhed og at lade et så beskedent beløb slippe igennem. Men hovedsagen er naturligvis, at en ændring er på trapperne. Det månedlige beløb ændres fra 407 kr. til

530 kr. pr. måned inden for en samlet udgiftsberegning på 150.000 kr. årlig.

Jeg anbefaler hurtig behandling.

Søren Andersen: Selv om det ikke er noget stort lovforslag, er det principielt rigtigt, og det øver retfærdighed over for de 75 fiskerenker, det drejer sig om. Vel er lovforslaget historisk begrundet, som den foregående ordfører, det ærede medlem hr. Bomholt, nævnte det, men ikke desto mindre har der jo også været spurgt efter det og været skabt forventninger om lovforslaget i nogen tid.

Jeg skal derfor takke den højtærede socialminister for, at lovforslaget er fremsat, og jeg skal på venstres vegne give tilslutning til det.

Clara Munk: Også før jeg hørte den højtærede formands udmærkede anbefaling af socialministerens forslag, har den konservative folketingsgruppe været indstillet på at give tilslutning til en hurtig gennemførelse af forslaget.

Chr. Madsen: Vi kan også anbefale det foreliggende forslag til hurtig behandling.

A. C. Normann: I bemærkningerne til dette gode og rigtige lovforslag, som der synes at være enighed om, henvises der til så mange kilder og så megen litteratur, at jeg fik den fornemmelse, da jeg begyndte at gennemlæse det, at hvis vi skulle gennemlæse alt dette, ville enkerne ikke få deres pensionsforbedring igennem i dette folketingsår.

Det er en naturlig ting at ligestille disse enker med andre enker, hvis pensions fulde grundbeløb svinger i medfør af enkepensionsloven. Det vil jo være en overordentlig god hjælp til de pågældende enker efter krigsramte fiskere, at det månedlige grundbeløb nu forhøjes fra 407 kr. til 530 kr., og det radikale venstre vil meget gerne stemme for forslaget.

Jeg kan oplyse, at jeg, valgt i samme valgkreds, på ganske samme måde som det ærede medlem hr. Bomholt gennem nogle år har fået en hel del henvendelser fra mennesker, der er kommet og har spurgt: hvorfor kan vi ikke få denne ligestilling med de øvrige — henvendelser, som jeg har videregivet, og det glæder også mig, at vi nu